

Departement Leefmilieu, Natuur
en Energie
Afdeling Milieu-, Natuur- en
Energiebeleid
Dienst MER, t.a.v. Dhr. Pascal
Van Ghelue
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

Lode.debeck@inbo.be

02/558.18.75

19/10/07

Advies kennisgevingsdossier plan-MER R43:
doortrekking ring om Eeklo

Uw kenmerk:
LNE/MER/PL0053/08.21
& X40/N41/29
Ons kenmerk:
INBO.A.2008.

Geachte,

Hierbij vindt u het advies bij het kennisgevingsdossier voor het plan-MER R43:
doortrekking ring om Eeklo.

We hebben volgende opmerkingen betreffende de inhoud van het dossier:

Algemene opmerkingen

1. Het uitwerken van voldoende alternatieven kan relevant zijn in het licht van de natuurtoets (art. 16 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu) die van toepassing is op deze vergunningsplichtige activiteit: *"In het geval van een vergunningsplichtige activiteit, draagt de bevoegde overheid er zorg voor dat er geen vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan door de vergunning of toestemming te weigeren of door redelijkerwijze voorwaarden op te leggen om de schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen."* Schade aan de natuurwaarden is vermijdbaar indien het project op een andere manier of op een alternatieve locatie kan uitgevoerd worden. In voorkomend geval bestaat de *rechtstreekse* vermijdbare schade overwegend uit de versnippering van de natuurgebieden en het eventueel ruimtebeslag van waardevolle vegetaties en is de *onrechtstreekse* vermijdbare schade, de schade die hiermee samenhangt of er het gevolg van is zoals bvb. een eventuele achteruitgang van fauna door verhoging van de geluidsbelasting of door afkerig gedrag t.a.v. dergelijke infrastructuur voor gebruik van de buurt als nest- of broedgelegenheid of als foerageerhabitat. Volgens

ons kan de schade die voortvloeit uit voorliggende project vermeden worden door het project op een alternatieve manier of op een alternatieve plaats uit te voeren.

2. Een **alternatieve manier (uitvoeringsalternatieven)** kan zijn, het ondertunnelen (met verschillende dieptes als te onderzoeken alternatief) of het als brug ontwerpen van de aan te leggen weg tussen de de N499 en de N9 (Gentsesteenweg). Bij een ondertunneling kan het zijn dat er significante effecten op de hydrologie van de nabijgelegen natuurgebieden optreedt. In voorkomend geval kunnen milderende maatregelen (tunnel hydrologisch isoleren met bvb. kleischild al of niet in combinatie met retourbemaling) mede onderzocht worden. Bij een overbrugging kunnen er significante geluideffecten optreden. In voorkomend geval kunnen milderende maatregelen (bvb. plaatsen geluidsschermen) mede onderzocht worden.
3. Een **alternatieve locatie** kan een tracé zijn, dat om de boscomplexen plus randstedelijke groengebieden heen gaat. Het tracé dat als reservatiestrook op het gewestplan staat, kan zo'n mogelijk alternatief tracé zijn.

Er worden drie **lokatiealternatieven** voorgesteld in het plan-MER die naar impact op versnippering van de open ruimte een vrij gelijkaardig effect hebben, gelet op de ligging dicht bij mekaar. De voorgestelde tracés van de R43 kunnen, afhankelijk van de uitvoering en verschillend naargelang de bestudeerde organismengroepen, een versnipperend effect hebben tussen "het Leen" en het planologisch natuurgebied "Lange Moeyakker" (toponiem "Moeie" op topografische kaart).

Op het gewestplan staat een reservatiestrook voor deze omleiding die loopt langs het Schipdonkkanaal en de Lieve en ten zuiden van "het Leen" aansluit

op de N9. Afgewogen t.o.v. de in de kennisgeving voorgestelde tracés kan dit gewestplantracé voordelen opleveren inzake versnippering nl. geen bijkomende versnippering tussen "het Leen" en de "Lange Moeyakker" (aangeduid als kerngebied voor bosuitbreiding¹) en de barrière die de N9 (Gentsesteenweg) vormt tussen "Het Leen" en het complex "Lembeekse bossen & bosreservaat Bellebargiebos" kan minder hard worden hetgeen ontwikkelingsperspectieven opent naar een betere ontsnippering en functionele verbinding van beide boscomplexen.

De argumenten die onder 6.3.1 gebruikt worden om het gewestplanalternatief af te wijzen lijken op het eerste zicht niet overtuigend. Men stelt dat dit gewestplantracé "significante en ongewenste versnippering van de open ruimte betekent". Op het eerste zicht lijkt ons het effect van versnippering van de natuurlijke structuur significant groter in het geval van de in de kennisgeving voorgestelde alternatieven, meer bepaald door de versnippering tussen de "Lange Moeyakker" en "het Leen" enerzijds en "het Leen" en het complex "Lembeekse bossen-Bellebargiebos" anderzijds. Laatstgenoemde gebieden zijn gebieden die beleidsmatig gezien een plaats kregen in de uitbouw van een coherent Natura2000 netwerk en de uitbouw van de natuurlijke structuur op Vlaams niveau². Het effect van versnippering van de agrarische structuur is mogelijks groter in het geval van het gewestplantracé. Verder is het ook niet overtuigend dat het gewestplantracé niet zou beantwoorden aan de rol die de weg wordt gegeven. Aangezien het de bedoeling is om doorgaand

¹ De Somviele B. & Vanderheijden I., 2003. Studie Bosuitbreiding Meetjesland. I.o.v. Ministerie Vlaamse Gemeenschap, afdeling Bos en Groen, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en Streekplatform Meetjesland. Vereniging voor Bos in Vlaanderen en Studiebureau Aeolus. 72p. + bijlagen en kaarten

² Anoniem, 2005. Digitale versie van de Gewenste natuur en bosstructuur, versie 1/1/2005. Agentschap voor Natuur en Bos & Instituut voor Natuurbehoud. Brussel.

verkeer weg te leiden uit het centrum van Eeklo en aangezien Waarschoot geen statuut van stad heeft, lijkt het ons weinig waarschijnlijk dat het gaat om verkeer dat een begin- of eindbestemming in Waarschoot heeft. Verder dient er op gewezen worden dat de aan te leggen omleidingsweg extra verkeer kan aantrekken waardoor de leefbaarheid van de kern van Waarschoot kan verminderen. Om die reden kan het gewestplantracé dat ten zuiden van Waarschoot aanknoopt op de N9 wel een te overwegen alternatief zijn waarbij aandacht geschonken wordt aan de leefbaarheid van zowel de kern van Eeklo als de kern van Waarschoot en dat t.a.v. de versnippering van de natuurlijke structuur mogelijks een significant beter alternatief is.

4. Men stelt (onder 3.1.2.3 en 3.4.3) dat verwacht wordt dat het autogebruik (en de verkeersintensiteit op de N9) zal toenemen. Gelet op de engagementen gerelateerd met het Protocol van Kyoto en het klimaatregime voor na 2012 – gelet op 1) Resolutie van 14 februari 2007 van het Europees Parlement over klimaatverandering³, 2) de Resolutie van het Europees Parlement van 15 november 2007 over beperking van de wereldwijde klimaatverandering tot 2 graden Celsius - het beleid voor de Conferentie van Bali over klimaatverandering en daarna (COP 13 en COP/MOP3)⁴, 3) de Beslissing van COP13 te Bali van 15 december 2007, het zgn. Bali Actieplan⁵ - is het niet uitgesloten dat bepaalde beleidsmaatregelen het autogebruik kunnen doen dalen. Hierdoor wordt het mogelijk dat er de noodzaak voor een omleiding overbodig wordt. Dit **beleidsscenario** (of **-alternatief**) ontbreekt echter in het kennisgevingsdossier.

³ P6_TA(2007)0038

⁴ P6_TA-PROV(2007)0537

⁵ http://unfccc.int/meetings/cop_13/items/4049.php

5. In aanvulling op het nulalternatief en rekening houdend met het beleidalternatief kan een herinrichting van de bestaande doortocht door Eeklo (en Waarschoot) wel opgenomen worden als een volwaardig alternatief, waarbij maatregelen genomen worden om de doorstroming en de verkeersveiligheid te optimaliseren.
6. Een volwaardig alternatievenonderzoek is ons inziens een essentieel kenmerk van de milieueffectrapportage zoniet wordt dit onderzoek in hoofdzaak beperkt tot een administratieve stap die inhoudelijk een beperkte meerwaarde biedt en wordt de besluitvorming voorafgaandelijk in een bepaalde richting gestuurd, zonder dat men de besluitvormers de kans biedt te kiezen tussen diverse alternatieven die elk een verschillende impact hebben op mens, milieu en natuur.

Specifieke opmerkingen

De bespreking van de juridische en beleidsmatige randvoorwaarden in tabel 1 mist een zekere structuur conform de hiërarchie van rechtsnormen en conform de diverse domeinen waaronder de rechtsnormen sorteren. De data die opgesomd worden in tabel 1 missen uniformiteit: soms worden data van beslissingen, bekrachtigingen inwerkingtredingen vermeld, soms worden publicatiedata in het Belgisch Staatsblad vermeld, soms worden wijzigingen van rechtsnormen vermeld (in dat geval vaak onvolledig) en vaak worden uitvoeringsbesluiten ook besproken onder de titel van decreten.

Bij de bespreking van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu is het onvoldoende om enkel de bepalingen inzake VEN en IVON te bespreken. Verder (p 68) spreekt men van de opmaak van een passende beoordeling met een verscherpte natuurtoets.

De bespreking van de natuurtoets (art. 16 van dat decreet), de VEN-toets (art. 26bis) en de passende beoordeling (art. 36ter) dient op een zelfde volwaardig niveau te gebeuren. De drie toetsen staan op een zelfde (hiërarchisch) niveau en ze hebben elk hun eigen betekenis en finaliteit. Een toetsing aan het stand-stillprincipe en de zorgplicht van het decreet is aangewezen.

In tabel 1 wordt gesproken van een zogenaamd Bermdecreet. Hier wordt wellicht het besluit van 27 juni 1984 houdende maatregelen inzake natuurbehoud op de bermen beheerd door publiekrechtelijke rechtspersonen bedoeld.

In tabel 1 worden relevante bepalingen uit het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en het provinciaal ruimtelijk structuurplan Oost-Vlaanderen opgesomd. Bij deze besprekingen dient aangegeven te worden m.b.t. de R43 dat in beide structuurplannen enkel het stuk van de N499 tot de N49/A11 bedoeld als men spreekt over de R43.

Bij de bespreking van de gebiedsvisie voor de buitengebiedregio "Veldgebied Brugge-Meetjesland" is het nuttig aan te geven dat de geplande tracés gelegen zijn in een zone met volgend concept: "Behoud en versterking van een mozaïeklandschap met ruimte voor grondgebonden landbouw, grasland- en bosontwikkeling".

In de hoop dat bovenstaande bemerkingen u helpen bij het nemen van beslissingen inzake dit dossier,

groet ik u met de meeste Hoogachting

Jurgen Tack

Administrateur-generaal
Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
Kliniekstraat 25
1070 Brussel
tel 02/5581811
fax 02/5581803
www.inbo.be